

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3185

Vragen van het lid **Van Hijum** (CDA) aan de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over *de wachttijdregel voor Nederlandse grensarbeiders die in Duitsland werken en daar arbeidsongeschikt worden verklaard*. (Ingezonden 17 juni 2009)

1

Bent u bekend met het feit dat Nederlandse grensarbeiders die in Duitsland werken en daar arbeidsongeschikt worden verklaard, twee jaar moeten wachten voordat zij in aanmerking komen voor een WIA-uitkering?

2

Is het waar dat deze wachttijdregel is opgesteld omdat men er vanuit gaat dat de arbeidsongeschikte werknemer tijdens deze wachttijd zijn loon krijgt doorbetaald, terwijl in het bovenstaande geval een Nederlandse grensarbeider van Duitsland slechts een veel lagere «rente» ontvangt?

3

Is het waar dat UWV alleen kan beslissen om eerder de WIA-uitkering toe te kennen als er sprake is van «volledig en duurzame arbeidsongeschiktheid»? Is het waar dat mensen die geringe kans op herstel hebben hiervoor niet in aanmerking komen? Deelt u de mening dat de mogelijkheid van eerdere WIA-toekenning geen

oplossing biedt voor de problematiek?

4

Deelt u gezien het bovenstaande de mening dat het Duitse en het Nederlandse systeem niet op elkaar aansluiten? Is het waar dat dit probleem al door UWV bij uw ministerie is gemeld? Waarom is toen geen actie ondernomen?

5

Bent u bereid ervoor te zorgen dat er een oplossing komt voor dit probleem? Kan de Kamer hiervoor binnenkort een voorstel tegemoet zien?

Antwoord

Antwoord van minister **Donner** (Sociale Zaken en Werkgelegenheid) (ontvangen 8 juli 2009)

1

Ja. De Commissie Grensarbeiders II bracht eind april 2008 haar rapport uit waarin zij een aanbeveling opneemt over deze problematiek. Op 9 januari 2009 werd het kabinetsstandpunt over dit rapport aangeboden aan uw Kamer en hierover vond een algemeen overleg plaats op 18 maart 2009. Tevens werden over dit onderwerp vragen gesteld door het lid Heerts (PvdA) op 28 september 2007.

2

De wachttijdregel is ontstaan als gevolg van de fundamentele wijzigingen in de

arbeidsongeschiktheidsregelingen die zijn doorgevoerd om het hoofd te bieden aan de zeer hoge groei van het aantal WAO-ers sinds de jaren tachtig van de vorige eeuw. In Duitsland bestaat voor de eerste 18 maanden recht op Duits ziektegeld. Daarna bestaat pas een recht op Duitse arbeidsongeschiktheidsverzekering. In Nederland is deze wachttijd 24 maanden. Als iemand in Duitsland werkt en daar verzekerd is voor arbeidsongeschiktheid op het moment dat hij arbeidsongeschikt wordt, terwijl deze persoon voorheen in Nederland verzekerd was, ontstaat tijdens deze 6 maanden derhalve een gat als gevolg van een verschil in wachttijden: na 18 maanden wordt een arbeidsongeschiktheidsuitkering berekend over de periode dat men in Duitsland verzekerd is geweest, maar de WAO/WIA-uitkering uit Nederland, voor de jaren dat men in Nederland verzekerd is geweest, komt pas 6 maanden later tot uitkering.

3

Op grond van artikel 23, zesde lid van de WIA kan een verkorte wachttijd slechts worden aangevraagd indien de verzekerde volledig en duurzaam arbeidsongeschikt is. Re-integratie is in dat geval immers uitgesloten, zodat het voor zowel werkgever als werknemer prettig kan zijn als daarover vroegtijdig duidelijkheid bestaat.

In gevallen waarin de verkorting van de wachttijd niet mogelijk is of geen soelaas biedt, zijn er andere mogelijkheden die in de praktijk worden toegepast, zoals het kabinet heeft aangegeven in haar reactie op het rapport grensarbeiders II:

(i) UWV past de Toeslagenwet toe, ook als uitsluitend een buitenlandse uitkering wordt genoten. De toeslagenwet geeft een aanvulling tot het minimumloon. Voor gehuwden is dat het minimumloon, mits de partner geen inkomsten heeft.

(ii) Bij gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid verstrekt UWV een WW-uitkering als er voldoende verdien capaciteit (restcapaciteit) is. In die situatie moet betrokkene zich wel beschikbaar stellen voor de Nederlandse arbeidsmarkt.

(iii) Als de Duitse arbeidsovereenkomst in stand is gebleven, verstrekken de Duitse autoriteiten een werkloosheidsuitkering, omdat betrokkene gedeeltelijk werkloos is in de zin van Besluit 205 van de Administratieve Commissie voor de sociale zekerheid van migrerende werknemers.

(iv) Als Duitsland de mate van arbeidsongeschiktheid nog niet heeft vastgesteld, kan het beleid onder punt (ii) niet uitgevoerd worden. UWV stelt alles in het werk om te bereiken dat de arbeidsongeschiktheid tijdig wordt vastgesteld. Als er bij het ontbreken van een vaststelling van de mate van arbeidsongeschiktheid toch bij UWV een aanvraag voor een WW-uitkering wordt gedaan, zal UWV voorschotten WW-uitkering verstrekken op bijstandsniveau. Nadat alsnog de mate van arbeidsongeschiktheid is vastgesteld en er een restcapaciteit blijkt te zijn, zullen de voorschotten omgezet worden in een definitieve WW-uitkering conform (ii).

4 en 5

Het gat als gevolg van een verschil in wachttijden kan ontstaan omdat er verschil bestaat tussen de wettelijke arbeidsongeschiktheidsregelingen van Nederland en Duitsland. Lidstaten zijn vrij om het nationale socialezekerheidsstelsel zo in te richten, zoals het een lidstaat goed dunkt. Vooralsnog gaat het kabinet er van uit dat het gemeenschapsrecht er niet toe noopt maatregelen te treffen waarmee dit verschil in wachttijden wordt overbrugd. Dit kan anders komen te liggen indien het Hof van

Justitie van de Europese Gemeenschappen ten gunste van belanghebbende beslist in de aanhangige zaak nr. C-3/08 (Leyman) waarin in de relatie tussen België en Luxemburg een vergelijkbare kwestie aan de orde is.

Het probleem is bekend, maar zoals het kabinet eerder heeft aangegeven, is het niet voornemens op de uitkomst van de zaak Leyman vooruit te lopen. Bovendien wordt er in de praktijk door het UWV al veel gedaan om dit gevolg van een verschil in wachttijden te beperken, zoals hierboven werd aangegeven.